

Remissvar

Datum för beslut
2025-01-22

Beteckning
GD-beslut 03/2025
Dnr SBU 2024/814
Er beteckning
Dnr S2024/01708

Till
Socialdepartementet

Remissvar avseende Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66)

Bakgrund

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har fått möjlighet att ge synpunkter på betänkandet Livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66), dnr S2024/01708. SBU lämnar här synpunkter på valda delar av betänkandet utifrån SBU:s uppdrag.

Synpunkter från SBU

En nationell utredningsfunktion och dess tillämpningsområde (8.1.1 samt 8.1.4)

SBU ser positivt på en nationell samordning av suicidutredningar för att öka möjligheterna till aggregerad kunskap och lärande. Förslaget om att utreda alla suicid som begås av barn är angeläget ur ett barnperspektiv, för att kunna dra lärdomar om hur man kan förhindra framtida suicidhändelser hos barn och ungdomar. Förslaget om att utreda suicid hos vuxna när det finns särskilda skäl är också rimligt ur ett resursperspektiv.

Utredningarnas syfte och genomförande (8.1.3)

Utredningens förslag innebär att närstående som regel ska intervjuas inom ramen för en suicidutredning eftersom närstående bedöms vara en viktig källa till kunskap. SBU instämmer i denna bedömning men vill understryka vikten av att de närstående får tillräcklig information om personuppgiftshanteringen samt om utredningens syfte för att kunna ge informerat samtycke till att intervjuas. Intervjuerna bör också genomföras av personer som har utbildats för ändamålet, särskilt i de fall då informanterna är barn.

Förvaltning och spridning av kunskap från suicidutredningar (8.1.3)

SBU vill också understryka vikten av att kunskapsproduktionen som den nationella utredningsfunktionen syftar till att generera sker på ett ändamålsenligt sätt. Det innebär att vetenskapliga och strukturerade metoder bör användas i så stor utsträckning som möjligt vid intervjuer och insamling av annan information.

Även om suicidutredningarna syftar till att fokusera på lärande om systembrister och systemmöjligheter i en svensk kontext kan den kunskap som sammanställs vara värdefull även för länder som har andra eller delvis liknande system. Om viktig kunskap kommer fram i de aggregerade analyserna är det därför angeläget att den tillvaratas och sprids inte bara nationellt utan även internationellt. I de kvalitativa djupintervjuerna av närstående kan också information om riskfaktorer komma fram som kan vara värdefulla att i ett aggregerat format förmedlas till den internationella forskningsarenan. Möjligheten att integrera utredningarna i ett forskningsprojekt bör därför övervägas, där forskningsetiskt tillstånd kan behövas.

Sekretessbrytande bestämmelser och informationsöverföring (främst 8.1.9 och 8.1.11)

Utredningen föreslår flera åtgärder om personuppgiftsbehandling vid suicidutredningarna som kan innebära ett visst integritetsintrång, framför allt gällande den avlidne personens integritet, men även för de efterlevande. SBU instämmer med utredningens bedömning, som även stöder sig på den bilagda etiska analysen, att den potentiella nyttan med suicidutredningarna kan anses väga tyngre än ett oinskränkt integritetsskydd, och att förslagen därför är motiverade.

Utredningsfunktionen bör utvärderas (8.1.13)

SBU tillstyrker att den föreslagna lagen och utredningsfunktionen bör utvärderas efter 5–10 år, för att säkerställa att den gör nytta och fungerar på ett effektivt sätt. Här är det viktigt att följa upp exempelvis om kunskapen har sammanställts på ett ändamålsenligt sätt, om sammanställningarna har fått tillräcklig spridning till aktörer som kan ha nytta av dem, samt om utredningsverksamheten har medfört några systemförändringar.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm 2025-01-22. Projektledare Karin Wilbe Ramsay har varit föredragande. Samrådande har varit avdelningschef Jonas Bergström och projektledare Elizabeth Åhsberg.